

Voorbereid op een ingrijpende onvoorziene situatie in de persoonlijke sfeer?

Het leven is fragiel, dat heeft de coronacrisis eens te meer duidelijk gemaakt. Meer dan anders heeft dit ons doen nadenken over de toekomst. Wat als mij of een van mijn naasten iets overkomt? Dat brengt ook vragen over financiën, vermogen en vastgoed mee. Is alles wel goed geregeld? We geven je twee tips, maar we willen toch vooral benadrukken dat voor al je verdere vragen en bijstand je notaris de aangewezen persoon is om je in datgene wat volgt verder te begeleiden.

- ✓ **Zorg dat je huwelijkscontract in orde is**
- ✓ **Zorg vooraf voor duidelijke afspraken mocht je wilsonbekwaam worden**

1. Zorg dat je huwelijkscontract in orde is.

Het is belangrijk om te weten onder welk stelsel je gehuwd bent: het wettelijk stelsel, het stelsel van algehele gemeenschap of een scheiding van goederen. Wat er gebeurt met het vermogen als één van de echtgenoten overlijdt, verschilt van stelsel tot stelsel.

Wij raden aan om een huwelijkscontract regelmatig tegen het licht te houden en te kijken of het nog voldoet aan de wensen van de echtgenoten. Bovendien is ook het erfrecht in de loop van de voorbije jaren grondig gewijzigd..

Bij partners die niet gehuwd zijn, is de bescherming van de langstlevende aanzienlijk kleiner dan bij gehuwde koppels. Bij wettelijk samenwonenden heeft de langstlevende enkel recht op het vruchtgebruik van de gezinswoning en het huisraad. Bij feitelijk samenwonenden is er zelfs geen enkele wettelijke bescherming voor de langstlevende partner. Meer bescherming kan worden vastgelegd in bijvoorbeeld een samenlevingsovereenkomst of een testament.

To do : bekijk en bespreek dit desgewenst met je notaris

2. Zorg vooraf voor duidelijke afspraken mocht je wilsonbekwaam worden

Op het moment dat je niet langer in staat bent om je persoonlijke of vermogensrechtelijke belangen zelf te behartigen, wordt je wilsonbekwaam. Jezelf of elke belanghebbende kan dan bij de vrederechter voor je een statuut van bewind aanvragen, voor zover dit aangevuld wordt met een geneeskundig verslag van een erkende arts of een psychiater.

De vrederechter zal op dat moment moeten oordelen of en in welke mate je zelf nog handelingen (met betrekking tot je persoonlijke belangen en/of je vermogen) kunt stellen. Voor die zaken waarover hij van mening is dat je het zelf niet meer kunt, zal hij een bewindvoerder aanstellen. Naargelang de ernst van de onbekwaamheid, zal de vrederechter bepalen of deze bewindvoerder je moet bijstaan bij de handelingen die je zelf niet meer (alleen) kunt stellen of je moet vertegenwoordigen.

Bijstand betekent dat je samen met de bewindvoerder handelt; bij vertegenwoordiging handelt de bewindvoerder alleen. Voor bepaalde zwaarwichtige handelingen heeft de bewindvoerder nog bijkomend de bijzondere machtiging van de vrederechter nodig (bijvoorbeeld voor de verkoop van een huis, het aanvaarden van een nalatenschap, ...).

Sommige handelingen zijn echter zo hoogstpersoonlijk dat er geen bijstand of vertegenwoordiging mogelijk is (bv. huwen, een kind erkennen, om euthanasie verzoeken).

Bij de keuze van een bewindvoerder zal de vrederechter bij voorkeur iemand van je naaste familiale of sociale omgeving (bv. partner, familieleden of andere personen die al dan niet professioneel bij je betrokken zijn) aanduiden. Wanneer niemand van je naaste familiale of sociale omgeving geschikt is, zal een professionele bewindvoerder (bv. een advocaat) worden aangesteld.

Wat kan je nu al voorzien?

Er zijn twee manieren waarop je nu al het heft in eigen handen kunt nemen als je niet langer in staat zou zijn om je persoonlijke en/of vermogensrechtelijke belangen zelf te behartigen: ofwel met een verklaring van voorkeur ofwel met de zorgvolmacht.

De verklaring van voorkeur

Je hebt een welbepaald persoon voor ogen om je persoonlijke belangen en/of het beheer van je vermogen waar te nemen, wanneer je feitelijk onbekwaam zou zijn. Maar je vindt het een geruststellend gegeven dat de vrederechter tezelfdertijd

meekijkt en voor een aantal handelingen uitdrukkelijk toestemming moet geven? In dat geval kan je een verklaring van voorkeur afleggen met betrekking tot de aanwijzing van een bewindvoerder. Dit kunt je doen bij een notaris of bij de vrederechter.

De zorgvolmacht

Het is mogelijk dat je de tussenkomst van de vrederechter zoveel mogelijk wilt vermijden. In dat geval kan je de behartiging van je persoonlijke belangen en/of het beheer van je vermogen bij feitelijke onbekwaamheid ook toevertrouwen aan iemand uit je naaste omgeving, via een zorgvolmacht of volmacht bij feitelijke onbekwaamheid.

Een zorgvolmacht of beschermingsvolmacht is een volmacht die je vandaag als bekwaam persoon geeft voor het geval je in de toekomst niet meer in staat zou zijn om zelf je persoonlijke belangen te behartigen en/of je vermogen te beheren. Het laat je toe om zelf te bepalen hoe en door wie je vermogen beheerd moet worden. Dat kan ofwel onmiddellijk vanaf het afsluiten van de volmacht, ofwel pas vanaf het moment dat je feitelijk onbekwaam wordt. In het eerste geval kan je als volmachtgever uiteraard ook nog altijd zelf alle handelingen stellen. Belangrijk verschil met de bewindvoering is dat je als volmachtgever in de regel handelingsbekwaam blijft en dus ook nog steeds op eigen houtje deze handelingen kan blijven verrichten.

Persoonsgebonden beslissingen

Sinds 1 maart 2019 kan de zorgvolmacht ook persoonsgebonden beslissingen omvatten, bv. om te bepalen in welk woonzorgcentrum je wenst te verblijven, je keuze van de behandelende arts, wie je vertegenwoordigt voor het uitoefenen van de patiëntenrechten, ... Een beschermingsvolmacht kan echter nooit bevoegdheden geven die betrekking hebben op je hoogstpersoonlijke belangen, zoals euthanasie of een orgaandonatie. Je kan dit wel via de geijkte kanalen van je gemeente/stad regelen.

To do : bekijk en bespreek het desgewenst met je notaris